

hoc superbiuit & humilis corde permansit & ppter hoc dei fili hu-
miliari volens merito in eam humilitatem eius respiciens descen-
dit vnde ipsa dixit **Luce. i.** Resperxit humilitatē ancille sue. **re.** O q̄t
hodie sunt puelle que si tale eis veniret nuncium. cordis humilia-
tem perderent & superbirent & alias puellas despicerent. **I**tem
humilitatem oris habuit cū angelo bonum sibi nuncium referenti
humiliter respondit **Luce. i.** Ecce ancilla domini fiat mihi. **re.** Non
dixit ecce mater domini. nō dixit ecce regina mundi. **S**ed dixit. **E**cce
ancilla domini. **re.** cum tamē futura esset & mater domini & regina
celi. **I**tem humilitatē operis habuit cuz post conceptionē filij ad
montana cū festinatione ascendit & Elisabeth cognatā suam salu-
tans humiliter ei seruiuit. **E**cce quāta operis humilitas q̄ dñā ser-
uiuit ancille. & que fuit mater domini seruiuit ei que fuit mater ser-
ui. & quia tantā in terra super omnes homines humilitatē habuit
merito in gloria hodie super omnes exaltari debuit. vnde quasi de-
um de sua exaltatione collaudans hodie dicere potuit id **Luce. i.**
Deposuit potentes sez lucifery superbū & suos imitatores. de se-
de. s. celestis glorie. & exaltauit humiles scilicet me ancillā & meos
imitatores. **R**ogemus. **re.**

Sermo in Natiuitate beate v̄ginis.

A Ecce Beseleel arcā de lignis sethim habentē semicubitos
duos in longitudine & cubitū ac semissem in latitudine / al-
titudo quoq; eius vnus cubiti fuit ac dimidiū. **vestiuit q̄ eam au-
ro purissimo intus ac foris. exodi. xxxvij.** Solent diuites & nobiles
habere firmū scriniū ac pulcrum in quo thesauros reponunt vel
clenodia preciosa. **S**im modū istū deus pater scriniū nobilissimum
ac firmū qđ nunq̄ ab homine aperiri potuit fabricauit in quo re-
poneret thesaurū preciosū scilicet filiū dominū nostrū ihesū in
quo sunt thesauri absconditi scilicet scientie & sapientie. **Ad Colo.**
scdo. **H**oc autē scriniū vel repositoriū fuit v̄rgo gloriosa & hoc est
qđ dicit in verbo pposito fecit Beseleel. **re.** **F**abrica enī arce indi-
cat natiuitatem virginis Marie ex quatuor. **P**rimo ex fine vel
ex causa cum dicitur **Arcā.** **S**ecdo ex materia cū dicit de lignis
sethim

sethm. **T**ercio ex forma et dimensione cum dicitur habentem duos
 semicubitos in longitudine **et**. **Q**uarto ex ornatu decentia et
 pulcritudine cum dicitur vestiuit eam auro mundissimo intus et
 foris. **P**rimo ergo commendabilis est arca ista ex fine vel ex causa
 qui primus est in intentione ut dicit **ps**. Sapiens enim artifex pri-
 mo cogitat finem. i. usum vel utilitatem sui operis. **F**uit autem illa ma-
 terialis arca constructa ut in ea reponeretur quoddam diuine operatio-
 nis arcanum scilicet virga in memoriarum liberationis ex egipto. **M**anna
 enim in memoriam refectiois in deserto. **t**abule in memoriam dationis
 legis. **s**ic ergo arca nostra spiritualis de qua dicit **ps**. Surge domine
 in requiem tuam tu et arca sancti. **et**. hoc fine condita est ut in ea re-
 poneretur nostre liberationis arcanum quod quidem est christus. **A**rca
 enim dicitur eo quod aliquid arcanum in ea debeat reponi **s**ic enim placuit
 deo ut sicut erant tres persone in una natura sic essent tres nature in
 una persona scilicet spiritualis diuina. spiritualis creata et corporalis
Diuina per virgam designatur nam secundum eam ipse dei filius est. dei
 et
 tus. **ps**. Virgam virtutis tue **et**. **P**er tabulas in quibus erat lex
 diuina scripta spiritualis creata scilicet anima designatur et bene per du-
 as tabulas duo que sunt in anima designantur scilicet intellectus
 et affectus. **N**am in eius intellectu quasi in tabula scripta erat omnis
 scientia veritatis. **I**n affectu quasi in tabula alia scripta erat omnis
 scientia bonitatis **p**ropter hoc **Job**. i. plenum gratie et veritatis **D**i-
 cuntur autem lapidee **p**ropter confirmationem intellectus non potentis
 declinare in errorem vel affectus in maliciam **P**er manna natura
 corporea designatur que quidem habet tunicam adiacentem. hoc est fra-
 gilitatem. i. assumptam penalitatem **A**ttamen manna. i. natura corporea
 purissima fuit ab omni labe originalis peccati preter penalitates
Et quod esibilis ideo designatur dulcedinem refectiois **v**nde **Sapi. xvi.**
 prestitisti eis panem de celo habentem in se omne delectamentum et
 omnem saporum suauitatem **et**. **I**ste est panis quem petimus in oratione
 dominica. panem nostrum quotidianum da nobis hodie **et** **E**cce fabri-
 ca arce. i. virginis gloriose ob hoc nascitura erat ut in ea repone-
 retur nostre redemptionis arcanum **p**er hunc modum anima que vult
 esse arca dei ut in ea gracia dei reponatur debet in se habere vir-
 gam discipline. **ps**. Apprehendite disciplinam **et**. **I**tem tabulas le-
 gis diuine. **l**ex autem christi est caritas. **ps** **L**ex dei eius in corde ipsius

Item manna misericordie **Luce. vi.** Estote misericordes sicut et pater. **2e.** **S**ecundo commendatur a materia cum dicitur de lignis sethim sicut dictum est. **P**reparatio arce significat preparationem marie ut fieret dignum filij dei habitaculum preparata est ergo cooperante spiritu sancto duplici sanctitate. una scilicet quasi materiali qua sanctificata est in utero et in ea sanctitas facta est absque consensu liberi arbitrij et ideo materialis. **A**lia est quasi formalis in executione virtutum et eius meritis gloriosis cooperante libero arbitrio cum gratia. **P**rima designatur in materia arce cum dicitur de lignis sethim. sunt enim imputribilia albe spine similia. incremabilia. leuia. **S**unt etiam quatuor vicia ex originali peccato sicut dicit **Deeda** scilicet infirmitas. ignorantia. malicia. concupiscentia. **O**ffenderat enim ille primus parens in tribus scilicet patrem et filium et spiritum sanctum. **R**ecessit enim a deo salutari suo. **R**ecedens ergo a patre cui attribuitur potentia. incurrit infirmitatem propter quam inflata est difficultas bene agendi. **Roma. vii.** Non quod volo hoc ago. **2e.** **R**ecedens a filio cui attribuitur sapientia. **P**ercussus est ignorantia per quam inflata est ei cecitas que impedit videre que debet eligere unde frequenter dicit bonum malum et malum bonum **ysa. x.** **U**e qui dicitis bonum malum. **2e.** ideo dicitur **Tho. quinto.** Quale mihi gaudium qui in tenebris. **2e.** **S**edet in tenebris qui nescit malum quod cauendum est. **L**umen celi non videt qui nescit bonum quod eligendum est. tangit ergo duas partes iusticie. **I**tem recedendo a spiritu sancto cui attribuitur bonitas incurrit maliciam per quam inflata est ei pronitas ad malum. **Gene. viii.** proni sunt sensus. **2e.** **Q**uia vero recessit a simplici et indivisa natura incurrit concupiscentiam qua in semetipso ita diuisus est quia caro concupiscit aduersus spiritum. **2e.** **Gala. v.** **E**xcludunt autem omnia hec a gloriosa virgine per gratiam sanctificantem que quidem creant in putrefactione offuscatione gravitate cremabilitate originalis peccati a quibus sanctificata et purificata creditur per gratiam sanctificantem vel effectum qui significatur per sethim. **I**mputribilia. alba. incremabilia. leuia. unde **Augusti.** **C**um de peccatis agitur. **2e.** **I**nfirmitas enim puenit ex putrefactione et corruptione generati seminis et concepti. unde anima infusa corpori sic concepto infirmatur et languescit. unde **Sapi. ix.** **C**orpus quod corrumpitur aggrauat animam hoc exclusum est a beata virgine per hoc quod creditur imputribilis ad modum

modum lignorum scilicet. unde vocatur mulier fortis puer. vlti. Multi
 erem forte quis inueniet. Similiter ignorantia offuscatione origi-
 nalis peccati puenit. a qua sanctificata est et dealbata Ca. v. Ocu-
 li eius sicut columbe super riuos aquarum que lacte sunt lote ps. Laua-
 bis me et super niuem dealbabor. Malicia originem habet ex origina-
 li grauitate que inclinat deorsum. ps. Iniquitates mee super gresse
 sunt caput meum. ie. que locum in anima beate virginis non credit ha-
 buisse quia repleta fuit spiritu sancto. Concupiscentia causatur ex ipsa
 cremabilitate hoc est ex fomite. quo homo dum creatur crematur igne
 libidinis. de quo Aug. facit concupiscibile concupiscentem adultum. sed
 creditur in ipso plenarie fomes extinctus Can. vi. pulcra ut luna.
ie. Tercio commendatur a forma per quam innuitur sanctitas quasi for-
 malis. forma vero describitur in dimensione cum dicitur habentem du-
 os semicubitos in longitudine. ie. Primo ergo insinuantur tres prin-
 cipales virtutes theologicę scilicet fides in longitudine. Spes in altitu-
 dine. caritas in latitudine. Dicit ergo habentem duos semicubitos
 in longitudine. Longitudo est linearis protractio et fidem significat
 que ab eternis usque ad eterna. A presentibus usque ad futura per quas
 rationis illuminatur ad intelligentiam et cognitionem inuicibilium. In
 linea accipimus duos terminos scilicet a quo et ad quem. sicut ad
 finem. In fide similiter terminus a quo est cognitio in enigmate.
 Terminus ad quem est cognitio per spiritum unde ysa. vii. Alia transla-
 tio. Nisi credideritis non intelligetis. hec dicitur habere semicubitos
 scilicet fidei diuinitatis et assumptę humanitatis. Et dicit semicubitos
 quasi imperfectionis quia videmus nunc per speculum in enigmate.
ie. prima Cor. xii. Quia tunc cum videbimus faciem ad faciem erit ple-
 nus cubitus. Latitudo est superficialis extensio. Superficies vero
 habet latera unde secundum hoc accipitur caritas secundum quam concupiscibi-
 lis extenditur ad amicos et inimicos per affectum et tanquam ad duo
 latera ps. Latum mandatum tuum nimis. hec debet extendi per cubitum
 et semissem. Cubitus perfectus refertur ad dilectionem dei quam absolute et per-
 fecte diligendo est super omnia. Semicubitus ad dilectionem proximi quam minus
 deo diligendo est. Vel quia frequenter videmus in primo quod diligendo non est
 ut patet. tamen cum natura spiritus sit diligenda et ideo extensio caritatis semicubitus
 est. Altitudo est extensio deorsum in sursum per quam accipitur spes quam ipsa irasci-
 bile erigens sursum pertendit in deum unde dicitur est per piscatum Lu. v. tunc i altum

rete. Sic dicitur pastoribus quod per spem erigant corda peccatorum
et hoc dicitur habere cubitum et dimidium. Cubitus est spes pueniens
ex meritis ex misericordia dei de salute. sicut habent spem illi qui glo
riantur in testimonio conscientie. Dimidius cubitus dicitur spes p
ueniens ex misericordia dei et non ex meritis sicut illi qui sperant quod
sunt in peccatis. sic ergo in hac arca spirituali est longitudo fidei secundum
rationale. latitudo caritatis secundum concupiscibile. Altitudo spei secundum
irascibile. sic et in qualibet anima habet precipue in virgine gloriosa
Quarto commendatur ab ornatu cum dicitur vestiuitque eam auro pu
rissimo intus et foris. Duo hic ponuntur que beate virginis insinuant
prerogatiua. scilicet vestitio auri intus et foris. et corona posita per gyrum
per que intelligi videntur in beata virgine virginitas et fecunditas.
Virginalis enim castitas per aurum ratione preciositatis accipitur. In
tegritas siue incorruptio digna facit virginem quo ad se preciositas
quo ad deum. lux siue claritas quo ad proximum. fecunditas produxit
eam ad coronam auream. Eo enim quod fuit mater summi regis dignum
fuit ut honore regis sublimaretur. Non tamen quod ista corona ducebatur per
gyrum et significat magnitudinem potestatis. Post ornatum sequitur
tur adiacentes anuli per quatuor angulos per quos accipiuntur quatuor
virtutes cardinales scilicet prudentia. fortitudo. iusticia. temperantia.
Et quatuor anguli significant quatuor affectiones scilicet dolorem timorem gau
dium et spem. unde Augustinus in libro de anima et spiritu. Affectus quodri
p titus esse dinoscitur deum de eo quod amamus quemadmodum sperandum de
eo quod timeamus timendum vel dolendum incutimur. duo affectus. scilicet do
lor et metus siue timor sunt quasi duo anguli arce in latere sinistro
et est latus sinistrum irascibilis quasi e regione contra malum. Alie due
scilicet gaudium et spes in latere dextro quasi concupiscibilis ex parte boni
et hoc est quod dicit Augustinus de irascibili dolor et metus. ex concupis
cibile spes et gaudium oriuntur. Iuxta ergo quatuor angulos. id est
anuli. id est quatuor virtutes cardinales. scilicet reponuntur et anuli dicuntur
propter circularem perfectum ut adeo in deum sit motus virtutis. Au
rei dicuntur ad orationem virtutum consuetudinalium quas ponunt philosophi ex fre
quenti bene agere relinquere et acquiri sine esse gratie. Iuxta angu
lum cordis qui est affectus doloris suppositus est anulus prouide
tie ne dolor trahat in acidiam. Iuxta angulum metus supponitur anulus
fortitudinis ne timor deiciat in desperationem. et hec duo ex parte

sinistra arce cordis. **I**uxta angulū gaudij positus est anulus tem-
perantie ne cadat homo in dissolutionē. **I**uxta angulū spei anu-
lus iusticie ne leuet in presumptionē quia nullus potest recte spera-
re nisi iustus. **I**be due affectiones ex parte dextra arce cordis. **I**n
his anulis mittuntur duo vectes qui sunt consideratio pene et cō-
sideratio glorie. **C**onsideratio pene est vectis imissus ex parte sinis-
tra duobus anulis prudentie et fortitudinis ut prudentia penā con-
sideratā diligenter precaueat. **F**ortitudo penalitatem libenter sustine-
at ut eternā euadat. **C**onsideratio promisse glorie est vectis imis-
sus ex parte dextra quē recipit anulus temperantie scilicet et iusticie
unde considerato premio de stola anime distribuēdo unicuique quod
suum est. etiā ad aliud festinet scilicet ad celestē patriam. Amen.

¶ ¶ **Smo** Ad Religiosos.

Florete flores et quasi liliū date odorem et frondete in grā
Eccle. xxxix. **I**n hoc vbo tanguntur precipui effectus gracie
diuine. **E**fficit enī possessores suos floridos odoriferos et frondosos
floridos intus per virtutū spiritaliū variā reſperſionē et pictu-
rationē. **O**doriferos per bonā famam et reuolentē opinionē. **F**ron-
dosos extra per bonorum operū multiplicationē et dilatationē. **P**ri-
mum tangitur ibi **florete flores.** **S**cđm ibi et quasi liliū date odo-
rem. **T**erciū ibi et frondete in gracia. **N**otandū qđ ille verus filius
dei in sacra scriptura triplici flore se cōparat scilz rose. lilio. et flozi
campi. **D**e primo et ultimo **Canti. ij.** **E**go flos campi et liliū con-
uallium. **R**ose **Eccle. xxiij.** **Q**uasi palma exaltata sum in cades et
quasi plantatio rose in Jericho. **A**d quaz imitationē inuitat cete-
ros et maxime religiosos eo qđ earū virtutes maxime reddunt spū
rationale. **P**er liliū qđ ppter sui candorē maculā celare nō po-
test castitas et mūdicia cordis accipit per quā grā summi regis ad-
quiritur **Proverbi. xxiij.** **Q**ui diligit cordis mundiciā. **re.** quaz nos
religiosi diligenter obseruare debemus qui debemus esse inter se-
culares sicut liliū inter spinas **Cāti. ij.** **S**icut liliū inter spinas
re. **P**er rosam quē rubei et ignei coloris ē verecundia accipitur qđ
hominē rubicundū et ignitū facit et etl. sepi⁹ vsqz ad sudorē accēdit
Ita ē vt⁹ pulcherrima qđ figurata ē per arborē pulcherrimā. **L. eui. xxiij**
Sumeris vobis fruct⁹ arboris. pulcherrime qz pulcherrimū facit ho-